

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ TRONG CÁC GIAO DỊCH TÀI CHÍNH THÚC ĐẨY TÀI CHÍNH TOÀN DIỆN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC NINH

Nguyễn Như Đôn *

Trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư (CMCN 4.0), bên cạnh sự phát triển của điện thoại thông minh, sự bùng nổ của phương tiện truyền thông xã hội, sự phát triển ngày càng mạnh mẽ, đa dạng của các nhà bán lẻ trực tuyến và các nền tảng kinh tế chia sẻ đã mang lại sự thay đổi lớn trong đời sống cũng như trải nghiệm khách hàng, chất lượng và tốc độ cung cấp dịch vụ. Khách hàng ngày càng quen với việc mua hàng trực tuyến, giao dịch qua thiết bị di động vì sự tiện lợi và nhanh chóng. Các ứng dụng của công nghệ đã len lỏi vào từng góc ngách của cuộc sống, trong hầu hết các ngành nghề và lĩnh vực. Không nằm ngoài xu thế đó, nhất là trong bối cảnh tình hình dịch bệnh Covid-19 vẫn đang diễn ra hết sức phức tạp thì việc ứng dụng công nghệ trong các giao dịch tài chính hiện đại và đổi mới sáng tạo trong hoạt động thanh toán không dùng tiền mặt (TTKDTM) là xu hướng tất yếu trong tương lai, là thành tố quan trọng thúc đẩy tài chính toàn diện, đó cũng là một trong các quan điểm chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại Quyết định số 149/QĐ-TTg ngày 22/01/2020 về việc phê duyệt Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 (sau đây gọi tắt là Chiến lược).

Trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh, nhằm tổ chức triển khai thực hiện đồng bộ, có hiệu quả các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp cụ thể theo chỉ đạo của Ngân hàng Nhà nước

(NHNN) Việt Nam¹, của tỉnh Bắc Ninh² góp phần đạt được mục tiêu và theo đúng quan điểm chỉ đạo đã đề ra, NHNN Chi nhánh tỉnh Bắc Ninh đã khẩn trương ban hành kế hoạch triển khai thực hiện trên địa bàn³ với một số chỉ tiêu phấn đấu đạt được đến năm 2025. Theo đó, một trong các mục tiêu, nhiệm vụ cụ thể được đưa ra nhằm thúc đẩy tài chính toàn diện là việc thúc đẩy TTKDTM trong nền kinh tế, tạo điều kiện cho những đối tượng mục tiêu của tài chính toàn diện được tiếp cận và sử dụng các dịch vụ TTKDTM. Chính vì vậy, việc phát triển TTKDTM với nhiều phương thức, giải pháp thanh toán mới, hiện đại, tiết kiệm chi phí đã ra đời với những tiện ích, an toàn bảo mật, đem lại lợi ích to lớn và giá trị thiết thực cho khách hàng đã và đang tiếp tục là một trong các nhiệm vụ quan trọng được hệ thống ngân hàng tỉnh Bắc Ninh triển khai thực hiện tích cực và tiếp tục phát huy hiệu quả với số lượng giao dịch thanh toán qua ngân hàng không ngừng tăng lên, nhiều dịch vụ ngân hàng tiện ích, tạo thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh.

Với mạng lưới các chi nhánh và điểm giao dịch ngân hàng rộng khắp, tạo thuận lợi cho người dân và doanh nghiệp trong tiếp cận các dịch vụ tài chính, các tổ chức tín dụng (TCTD) đã tăng cường đầu tư, mở rộng hệ thống các điểm giao dịch, hạ tầng dịch vụ tiện ích ngân hàng. Đến nay, toàn tỉnh Bắc Ninh có 38 chi nhánh ngân hàng (với 127 phòng giao dịch), 26 quỹ tín dụng nhân dân,

01 đơn vị tổ chức tài chính vi mô, 01 công ty tài chính, 01 văn phòng đại diện ngân hàng nước ngoài tại Việt Nam, 330 ATM và 2.569 máy POS, cùng nền tảng thanh toán online (Internet Banking, Mobile Banking) trên máy vi tính và ứng dụng di động của các ngân hàng cơ bản đã đáp ứng tốt nhất nhu cầu vốn tín dụng và các dịch vụ ngân hàng của người dân trên địa bàn tỉnh. Các dịch vụ tài chính về thanh toán và chất lượng dịch vụ không ngừng được các TCTD nâng cấp, phát triển phù hợp với xu thế chuyên đổi số của ngành Ngân hàng. Các chi nhánh ngân hàng trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh chủ động, tích cực trong phát triển cơ sở hạ tầng phục vụ TTKDTM với các quy trình nghiệp vụ ngày càng được cải tiến nhằm nâng cao chất lượng dịch vụ trả lương qua tài khoản; tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng thanh toán trên địa bàn (như ATM, POS), ứng dụng các phương thức thanh toán mới, hiện đại (như mã phản hồi nhanh (QR Code), mã hóa thông tin thẻ (Tokenization), thanh toán di động (Mobile payment), thanh toán phi tiếp xúc (Contactless)...; phối hợp với các đơn vị liên quan chuẩn bị các điều kiện về hạ tầng kỹ thuật, quy định, quy trình nghiệp vụ để tham gia kết nối hạ tầng công nghệ tài chính nhằm nâng cao chất lượng dịch vụ thanh toán; đảm bảo an toàn, bảo mật để tạo điều kiện thuận lợi cho khách hàng sử dụng các phương tiện TTKDTM.

Bên cạnh đó, nhằm góp phần xây dựng Chính phủ điện tử, nâng cao khả năng tiếp cận dịch vụ

* Giám đốc NHNN Chi nhánh tỉnh Bắc Ninh

Người dân sử dụng thẻ ATM để thanh toán viện phí tại Bệnh viện Sản - Nhi Bắc Ninh

ngân hàng của nền kinh tế và phát triển TTKDTM theo Quyết định số 241/QĐ-TTg ngày 23/02/2018 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt Đề án đẩy mạnh thanh toán qua ngân hàng đối với các dịch vụ công: Thuế, điện, nước, học phí, viện phí và chi trả các chương trình an sinh xã hội (Đề án), thực hiện chỉ đạo của NHNN Việt Nam, NHNN Chi nhánh tỉnh Bắc Ninh đã làm đầu mối, chủ trì tham mưu Ủy ban nhân dân (UBND) tỉnh ban hành Kế hoạch số 1751/KH-UBND ngày 25/5/2018 triển khai thực hiện Đề án. Tổng kết qua gần 3 năm triển khai, thực hiện (tính đến hết 31/10/2020), với sự quan tâm, chỉ đạo quyết liệt, sát sao của NHNN Việt Nam, của UBND tỉnh Bắc Ninh, NHNN Chi nhánh tỉnh Bắc Ninh cùng các sở, ban, ngành chức năng và địa phương được giao nhiệm vụ tại Kế hoạch số 1751/KH-UBND đã tổ chức thực hiện Kế hoạch một cách khẩn trương, có trách nhiệm và hiệu quả. Kế hoạch được triển khai sâu rộng đến các ngành, địa phương, người dân và doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh, trong đó cán bộ, công chức và người lao động thuộc hệ thống ngân hàng tỉnh và các sở, ban, ngành chức năng của tỉnh Bắc Ninh được quán triệt thực hiện trước tiên việc

thanh toán các dịch vụ công qua ngân hàng, theo đó đã hoàn thành cơ bản các chỉ tiêu đề ra của Kế hoạch số 1751/KH-UBND⁴.

Cùng với đó, hệ thống ngân hàng tỉnh Bắc Ninh tích cực đẩy mạnh công tác thông tin tuyên truyền, hướng dẫn cách sử dụng các phương thức thanh toán mới, hiện đại cho khách hàng; có chính sách ưu đãi phù hợp, vận động, khuyến khích cán bộ, công chức, viên chức, người lao động tích cực sử dụng các phương tiện TTKDTM thông qua tài khoản; phối hợp với các cấp chính quyền, Kho bạc Nhà nước tỉnh, chỉ đạo triển khai mở rộng việc trả lương, thu nhập qua tài khoản; các tổ chức và đơn vị cung ứng dịch vụ công, đơn vị bán lẻ tích cực tham gia chấp nhận TTKDTM; chỉ đạo và phối hợp với các tổ chức cung ứng dịch vụ thanh toán trên địa bàn, các đơn vị liên quan nâng cao chất lượng dịch vụ thanh toán nhằm tạo điều kiện thuận lợi để khách hàng sử dụng các phương tiện TTKDTM thông qua tài khoản. Đến nay, các ngân hàng trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh đã phát hành lũy kế 1.943.324 thẻ, đang thực hiện trả lương cho 2.438 đơn vị, trong đó có 1.024 đơn vị hưởng lương từ ngân sách Nhà nước. Giá trị giao dịch qua POS lũy kế từ đầu năm

2021 đến nay đạt 4.134 tỷ đồng. Tổng số tài khoản đăng ký sử dụng dịch vụ Mobile Banking, Internet Banking qua các ngân hàng đến hết tháng 11/2021 đạt 1.180.652 tài khoản.

Với các giải pháp đã triển khai thực hiện trong thời gian qua, cùng với việc luôn lấy khách hàng làm trung tâm gắn liền với việc đảm bảo an ninh, an toàn, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của khách hàng trong hoạt động TTKDTM; gia tăng trải nghiệm của khách hàng, cộng với kết quả về số lượng và giá trị giao dịch thanh toán luôn tăng trưởng cao, thói quen sử dụng các phương tiện TTKDTM trong xã hội của người dân ở khu vực đô thị được nâng cao và từng bước phát triển ở khu vực nông thôn, vùng sâu, vùng xa; ứng dụng mạnh mẽ thành tựu của CMCN 4.0 để nâng cấp, phát triển cơ sở hạ tầng thanh toán, dịch vụ TTKDTM, đáp ứng nhu cầu thanh toán một cách thuận tiện, hiệu quả của tổ chức, cá nhân..., phản ánh hiệu quả của hoạt động TTKDTM trên địa bàn trong thời gian qua và đó cũng là một trong các quan điểm chỉ đạo, mục tiêu đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Đề án phát triển TTKDTM giai đoạn 2021 - 2025 (ban hành theo Quyết định số 1813/QĐ-TTg ngày 28/10/2021 của Thủ tướng Chính phủ), cũng như tại Kế hoạch triển khai thực hiện Đề án phát triển TTKDTM tại Việt Nam giai đoạn 2021 - 2025 của NHNN Việt Nam ban hành theo Quyết định số 2006/QĐ-NHNN ngày 17/12/2021 của Thống đốc NHNN Việt Nam.

Những năm gần đây, đặc biệt là khi Chiến lược được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt, cùng với Kế hoạch hành động của ngành Ngân hàng, tỉnh Bắc Ninh càng chú trọng hơn vào mục tiêu phát

triển hệ thống tài chính phục vụ cho mọi thành phần trong xã hội trên địa bàn với các dịch vụ tài chính hữu ích, đi kèm với đó là các giải pháp, ứng dụng công nghệ trong giao dịch tài chính. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, hạ tầng phục vụ TTKDTM chưa thực sự đồng đều giữa khu vực thành thị và nông thôn, hệ thống thanh toán qua ngân hàng phân bố chưa đều và rộng khắp khiến cho việc thực hiện thanh toán dịch vụ công qua ngân hàng tại các địa phương, đặc biệt ở địa bàn các huyện còn chưa đạt hiệu quả cao trong dân cư. Việc tiếp cận với dịch vụ thanh toán điện tử còn hạn chế do tâm lý người dân ngại thay đổi phương thức thanh toán, duy trì thói quen sử dụng tiền mặt tại các điểm lĩnh tiền an sinh xã hội, trợ cấp, lương hưu,... tại nhà văn hóa thôn, khu phố. Việc tuyên truyền, hỗ trợ thanh toán qua ngân hàng đối với dịch vụ công đến khách hàng thuộc khu vực nông thôn, vùng xa trung tâm chưa được sâu rộng, đặc biệt đối với khách hàng chưa có tài khoản ngân hàng, khách hàng chưa quen với việc sử dụng các thiết bị công nghệ (Smartphone, máy vi tính,...) để truy cập vào các trang thanh toán điện tử. Vì vậy, số khách hàng biết và sử dụng dịch vụ TTKDTM ở những khu vực này còn hạn chế.

Bên cạnh đó, còn một số khó khăn liên quan đến quy định của pháp luật về xây dựng dịch vụ tài chính của các TCTD, như quy định/hướng dẫn/tiêu chuẩn xác nhận chữ ký điện tử trên các chứng từ điện tử chưa thống nhất, vẫn dựa trên hướng dẫn của tổ chức phát hành chữ ký, hay các cơ sở pháp lý cho việc xây dựng và phát triển hệ thống xác thực khách hàng bằng phương thức điện tử (e-KYC) đã sẵn sàng, các ngân hàng đều đang kỳ vọng cho việc

hoàn thiện và đưa vào áp dụng chính thức cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư, qua đó có thể triển khai đồng bộ việc định danh, xác thực khách hàng dựa trên công nghệ như sinh trắc học, đối chiếu điện tử,... Một yếu tố ngoại cảnh khác cũng tác động không nhỏ tới việc thực hiện những mục tiêu của Chiến lược là tình hình dịch bệnh Covid-19 còn diễn biến phức tạp; nhận thức của người dân về những ứng dụng số của các TCTD còn chưa cao, nhiều người chưa biết dùng hoặc chưa dùng những ứng dụng thông minh trong giao dịch hàng ngày.

Nhằm hiện thực hóa các mục tiêu của Chiến lược cũng như các mục tiêu đặt ra cho hệ thống ngân hàng tỉnh Bắc Ninh⁵, trong thời gian tới, NHNN Chi nhánh tỉnh Bắc Ninh tiếp tục triển khai thực hiện các nhiệm vụ đã nêu trong Kế hoạch, cũng như các nhiệm vụ được giao tại Quyết định số 2006/QĐ-NHNN ngày 17/12/2021 của Thống đốc NHNN Việt Nam, trong đó, triển khai kịp thời, có hiệu quả các cơ chế, chính sách về TTKDTM đến các TCTD trên địa bàn tỉnh; nắm bắt tình hình thanh toán trên địa bàn để báo cáo, đề xuất với cấp ủy, chính quyền địa phương và Thống đốc NHNN theo quy định; tích cực phối hợp với các sở, ban, ngành, các huyện, thành phố, các tổ chức chính trị - xã hội đẩy mạnh truyền thông, giáo dục về tài chính. Nâng cao khả năng tiếp cận các dịch vụ ngân hàng, tài chính của người dân; đẩy mạnh TTKDTM, thanh toán dịch vụ công qua ngân hàng, đảm bảo các hệ thống thanh toán, hoạt động cung ứng dịch vụ trung gian thanh toán ổn định, an toàn và hiệu quả. Đổi mới và hoàn thiện hạ tầng công nghệ thông tin, ứng dụng công nghệ tài chính hiện đại nhằm phát triển dịch vụ ngân hàng số;

tăng cường an ninh, an toàn, bảo mật trong hoạt động ngân hàng;... tạo điều kiện cho những đối tượng mục tiêu của tài chính toàn diện được tiếp cận và sử dụng các dịch vụ TTKDTM, qua đó góp phần thúc đẩy tài chính toàn diện quốc gia. ■

¹ Quyết định số 1309/QĐ-NHNN ngày 24/7/2020 của Thống đốc NHNN ban hành Kế hoạch hành động của ngành Ngân hàng thực hiện Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

² Quyết định số 437/QĐ-UBND ngày 23/9/2020 của Chủ tịch UBND tỉnh Bắc Ninh ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.

³ Kế hoạch số 1331/KH-NHNN-BNI1 ngày 05/10/2020 triển khai thực hiện Kế hoạch hành động thực hiện Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 của ngành Ngân hàng tỉnh Bắc Ninh.

⁴ - 100% giao dịch nộp thuế thu nhập doanh nghiệp thực hiện qua ngân hàng.

- 12,5% số đơn vị Kho bạc Nhà nước trong tỉnh có thiết bị chấp nhận thẻ ngân hàng phục vụ việc thu ngân sách Nhà nước.

- 100% các chi nhánh trực thuộc Công ty Điện lực Bắc Ninh chấp nhận thanh toán hóa đơn tiền điện qua ngân hàng.

- 100% đơn vị cấp nước trong tỉnh chấp nhận thanh toán hóa đơn tiền nước qua ngân hàng.

- 39% số tiền nước trên địa bàn thành phố Bắc Ninh thực hiện thanh toán qua ngân hàng.

- 100% trường đại học, cao đẳng trên địa bàn tỉnh Bắc Ninh chấp nhận thanh toán học phí qua ngân hàng.

- 100% bệnh viện cấp tỉnh đã triển khai thanh toán viện phí qua ngân hàng.

- Tỷ lệ chi trả an sinh xã hội bình quân thực hiện qua ngân hàng đạt 44,2% về số lượt người và 45,4% về giá trị chi trả.

⁵ Ít nhất 80% người trưởng thành có tài khoản giao dịch tại ngân hàng hoặc các tổ chức được phép khác; tiến tới mục tiêu mỗi người trưởng thành có ít nhất một tài khoản giao dịch tại ngân hàng hoặc các tổ chức được phép khác vào năm 2030;

- Ít nhất 20 chi nhánh, phòng giao dịch của ngân hàng thương mại trên 100.000 người trưởng thành;

- Ít nhất 50% tổng số xã có điểm cung ứng dịch vụ tài chính (chi nhánh, phòng giao dịch của TCTD và đại lý ngân hàng; ngoại trừ điểm cung ứng dịch vụ tài chính của Ngân hàng Chính sách xã hội);

- Ít nhất 25% - 30% người trưởng thành gửi tiết kiệm tại TCTD;

- Số lượng giao dịch TTKDTM đạt tốc độ tăng 20% - 25% hàng năm;

- Ít nhất 50% doanh nghiệp nhỏ và vừa có dự nợ tại các TCTD;

- Dự nợ tín dụng phục vụ phát triển nông nghiệp, nông thôn trên tổng dự nợ tín dụng đối với nền kinh tế đạt trên 30%;

- Ít nhất 70% người trưởng thành có thông tin về lịch sử tín dụng trong hệ thống thông tin tín dụng của NHNN Việt Nam.